Arhitectul Cezar Lăzărescu (1923–1986)

Formare și începuturile carierei

Cezar Lăzărescu s-a născut la 3 octombrie 1923, la București. După terminarea liceului „Spiru Haret”, a urmat cursurile Institutului de Arhitectură din București, pe care le-a absolvit în 1952, făcând parte din prima generație formată integral în perioada postbelică. Chiar din timpul studiilor a fost remarcat pentru talentul său compozițional, iar după absolvire a fost angajat la Institutul de Proiectare pentru Construcții, unde s-a afirmat rapid ca unul dintre cei mai promițători arhitecți ai generației sale.

În anii ’50 a participat la proiecte de reconstrucție urbană și de sistematizare, într-un moment în care arhitectura românească era supusă presiunilor ideologice ale realismului socialist. Lăzărescu s-a adaptat cu abilitate acestei perioade, reușind însă să-și păstreze treptat libertatea de expresie și să orienteze arhitectura spre modernismul funcțional, cu care se va identifica întreaga sa carieră.

Afirmația profesională și direcțiile principale de lucru

Începând cu anii ’60, Cezar Lăzărescu s-a impus ca una dintre cele mai importante figuri ale arhitecturii românești moderne. A coordonat și semnat proiecte de mare anvergură, atât în țară, cât și în străinătate, fiind recunoscut pentru capacitatea sa de a gestiona echipe complexe și de a concepe lucrări cu funcțiuni publice și reprezentative.

A proiectat clădiri de infrastructură, hoteluri, ansambluri turistice, instituții culturale și administrative, lucrări de urbanism și clădiri diplomatice. Printre temele recurente în opera sa se numără ideea de „arhitectură reprezentativă prin claritate”, spațiile ample, porticurile adânci, ritmul ordonat al fațadelor și o rigoare geometrică ce echilibrează proporțiile și expresivitatea.

Proiecte majore și realizări arhitecturale

Activitatea lui Cezar Lăzărescu este vastă, însă câteva realizări se disting prin amploare și importanță:

- **Aeroportul Internațional București–Otopeni** – proiect început în 1968 și finalizat la începutul anilor ’70, într-un stil modern internațional, cu fațade vitrate, porticuri masive și o compoziție simetrică, menită să exprime deschiderea României spre lume. Terminalul original poartă încă semnătura colectivului coordonat de Lăzărescu și a fost considerat una dintre cele mai moderne lucrări de infrastructură ale perioadei.
- **Sala Polivalentă din București** – finalizată în 1974, a fost gândită ca un spațiu multifuncțional, destinat evenimentelor sportive, culturale și congreselor internaționale. Construcția se remarcă prin cupola amplă din beton armat și prin soluțiile tehnice inovatoare, reprezentând o etapă de vârf a ingineriei românești.

- **Palatul Sporturilor și Culturii din Iași** – o lucrare care preia principiile funcționale ale sălilor moderne occidentale, cu o arhitectură sobru-monumentală, adaptată contextului urban.
- **Hotelurile de pe litoralul românesc** – ansamblurile de la Mamaia, Eforie, Neptun și Olimp poartă amprenta clară a viziunii lui Lăzărescu, care a coordonat o parte importantă din planurile urbanistice și din proiectele arhitecturale pentru stațiunile turistice de pe țărmul Mării Negre.
- **Palatul Adunării Populare din Khartoum (Sudan)** – realizat în anii '70 în colaborare cu arhitecții Gabriel Cristea, Dinu Gheorghiu și Octav Doicescu. Proiectul a fost unul dintre cele mai importante contracte internaționale ale arhitecturii românești, combinând formele geometrice riguroase cu elemente simbolice locale.
- **Ambasada României la Beijing** și **Ambasada Republicii Populare Chineze la București** – ambele proiectate între 1977 și 1981, în colaborare cu Gabriel Cristea, constituie o pereche arhitecturală concepută pentru a ilustra echilibrul diplomatic și colaborarea dintre cele două țări.

Printre alte lucrări importante se numără: Sala „Omnia" din București, ansamblul hotelier de la Poiana Brașov, sediile mai multor ministere, complexele turistice de la Băile Herculane și Sinaia, precum și planurile urbanistice pentru zone extinse ale Capitalei.

Activitate academică și profesională

Cezar Lăzărescu a fost o personalitate cu o dublă vocație – de arhitect și de profesor. Începând cu 1960, a devenit profesor la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu", unde a predat proiectare de arhitectură și urbanism, iar din 1970 a fost numit **rector al institutului**, funcție pe care a deținut-o până la sfârșitul vieții. A format generații întregi de arhitecți și a promovat o abordare pragmatică, modernă, dar în același timp profund contextuală.

A fost, de asemenea, **președinte al Uniunii Arhitecților din România**, calitate în care a reprezentat țara la numeroase congrese și conferințe internaționale. Sub conducerea sa, Uniunea a promovat dialogul cu arhitecții din străinătate și deschiderea spre curentele contemporane, în limitele permise de regimul comunist.

A publicat articole și studii teoretice, a coordonat volumele „Arhitectura românească contemporană" și „Urbanismul contemporan în România" și a fost implicat în comisiile de elaborare a standardelor și normativelor tehnice pentru construcții.

Stilul și filosofia de proiectare

Lăzărescu a fost un modernist convins, dar cu o preocupare constantă pentru armonizarea funcționalului cu expresivul. A evitat atât decorativismul, cât și austeritatea excesivă, propunând o arhitectură în care echilibrul, proporția și compoziția volumetrică primează asupra ornamentului. Clădirile sale exprimă masivitate controlată, eleganță geometrică și o clară ierarhie a spațiilor.

Deși a lucrat într-o perioadă în care construcțiile publice erau adesea supuse constrângerilor ideologice și economice, Lăzărescu a reușit să introducă un limbaj propriu, rațional și coerent, care a influențat numeroși arhitecți români ai generației sale și ai celor următoare.

Etapa finală și implicarea în Centrul Civic

La începutul anilor ’80, Cezar Lăzărescu a fost chemat să participe la elaborarea proiectului pentru noul Centru Civic al Bucureștiului, conceput în jurul viitorului Palat al Republicii (astăzi Casa Poporului). A contribuit la primele planuri de sistematizare și la definirea conceptului general al ansamblului, dar nu a mai apucat să ducă la capăt implicarea, întrucât în 1981 coordonarea generală a fost preluată de arhitecta Anca Petrescu.

Lăzărescu a murit la 27 decembrie 1986, la vârsta de 63 de ani, lăsând în urmă o operă vastă, care a marcat definitiv arhitectura românească a secolului XX.

Moștenirea și influența

Cezar Lăzărescu rămâne una dintre cele mai importante figuri ale arhitecturii moderne din România. A fost arhitectul-șef al modernizării spațiului public românesc din anii ’60–’80, un reformator al învățământului de arhitectură și un lider profesional cu influență considerabilă.

A fost distins cu Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa a II-a și cu numeroase premii ale Uniunii Arhitecților. După 1990, lucrările sale au fost reanalizate și reevaluate critic, fiind astăzi considerate repere ale arhitecturii instituționale românești.

Prin echilibrul dintre rigoare și expresivitate, prin dimensiunea internațională a activității sale și prin școala pe care a format-o, Cezar Lăzărescu a definit un model de profesionalism și de gândire arhitecturală care continuă să inspire și astăzi.